


بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

provided by Sarajevo University of Medical Sciences Electronic Publications

[View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk](https://core.ac.uk)

powered by  **CORE**



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سبزوار

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتری حرفه‌ای پزشکی عمومی

### عنوان

مقایسه فراوانی پوسیدگی های دندانی در کودکان آسمی تحت درمان با  
کورتیکواستروئیدهای استنشاقی و کودکان سالم ۱۲-۳ ساله در شهر سبزوار

اساتید راهنما :

دکتر کاظم حسن پور - دکتر هومن تهرانی

اساتید مشاور:

دکتر میترا عذرا الداغی - دکتر پرستو امیری - دکتر سارا بیهقی

نگارش :

مینا ابراهیمی

مهر ماه ۹۶

## صفحه تائیدیه هیأت داوران

## صفحه شناسه

<b>عنوان:</b> مقایسه فراوانی پوسیدگی های دندانی در کودکان آسمی تحت درمان با کورتیکواستروئیدهای استنشاقی و کودکان سالم ۱۲-۳ ساله در شهر سبزوار
<b>اساتید راهنما:</b> آقای دکتر کاظم حسن پور _ آقای دکتر هومن تهرانی
<b>اساتید مشاور:</b> خانم دکتر میترا عذرا الداغی _ خانم دکتر پرستو امیری _ خانم دکتر سارا بیهقی
<b>تاریخ دفاع:</b> ۱۳۹۶/۰۷/۰۳
<b>نمره پایان نامه:</b> ۱۷/۷۵ (هفده ممیز هفتاد و پنج صدم)
<b>کد اخلاق:</b> IR.MEDSAB.REC.1395.129
<b>کد ثبت پایان نامه:</b> ۹۵۱۱۸
<b>شماره ثبت در مرکز ثبت کارازمایی بالینی (برای مطالعات کارازمایی بالینی):</b>
<b>حق استفاده از مفاد پایان نامه برای دانشگاه علوم پزشکی سبزوار محفوظ است و استفاده از مطالب متن، جدول ها، نمودارها و شکل ها بدون ذکر منبع ممنوع می باشد.</b>

## تعهد نامه اصالت رساله یا پایان نامه

اینجانب مینا ابراهیمی دانش آموخته رشته پزشکی که در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۳ از پایان نامه خود تحت عنوان:

"مقایسه فراوانی پوسیدگی های دندانی در کودکان آسمی تحت درمان با

کورتيكوستيروئيدهاي استنشاقی و کودکان سالم ۱۲-۳ ساله در شهر سبزوار"

با کسب نمره ۱۷/۷۵ و درجه بسیار خوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

(۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

(۲) این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایینتر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

(۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

(۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

مینا ابراهیمی

تاریخ و امضاء

## سپاسگزاری

سپاس و ستایش مر خدای را جل و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و انوار حکمت او در دل شب تار، درافشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و در های علم را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت بیازماید.

با سپاس و تشکر فراوان از اساتید فرهیخته و فرزانه ای چون جناب آقای کاظم حسن پور جناب آقای دکتر هومن تهرانی سرکارخانم دکتر میترا عذرا الداغی سرکار خانم دکتر سارا بیهقی سرکار خانم دکتر پرستو امیری، که با کراماتی چون خورشید سر زمین دل را روشنی بخشیدند و گلشن سرای علم و دانش را با راهنمایی های کارساز و سازنده بارور ساختند.

## تقدیم به:

"فرشتگان مهربانی که لحظات ناب باور بودن، لذت و غرور دانستن، جسارت خواستن، عظمت رسیدن و تمام

تجربه های یکتا و زیبای زندگیم مدیون حضور سبز آنهاست"

تقدیم به پدرم به استواری کوه، مادرم به زلالی چشمه، همسرم به صمیمیت باران

## فهرست مطالب

### فصل اول : کلیات پژوهش

۱-۱ کلیات پژوهش .....	۳
۲-۱ آسم .....	۸
۳-۱ داروهای استنشاقی ضد آسم .....	۸
۱-۳-۱ دارو های تسکین دهنده علائم حاد آسم .....	۹
۲-۳-۱ دارو های کنترل کننده طولانی مدت علائم آسم .....	۹
۴-۱ پوسیدگی دندان .....	۱۰
۵-۱ مروری بر مطالعات .....	۱۳
۶-۱ جمع بندی مطالعات .....	۲۷

### فصل دوم: اهداف پژوهش

۱-۲ ضرورت انجام مطالعه .....	۲۹
۲-۲ هدف کلی: .....	۳۰
۳-۲ اهداف اختصاصی: .....	۳۰
۴-۲ هدف کاربردی .....	۳۰
۵-۲ سؤالات پژوهش .....	۳۰
۶-۲ تعریف واژه ها .....	۳۱

### فصل سوم: مواد و روش ها

۱-۳ نوع و جهت مطالعه .....	۳۳
۲-۳ محیط پژوهش .....	۳۳
۳-۳ جمعیت مورد مطالعه .....	۳۳



۳-۴ نمونه پژوهش .....	۳۳
۳-۵ معیار های ورود به مطالعه .....	۳۳
۳-۶ معیار خروج از مطالعه .....	۳۴
۳-۷ روش نمونه گیری .....	۳۴
۳-۸ حجم نمونه .....	۳۴
۳-۹ ابزار گردآوری داده ها .....	۳۵
۳-۱۰ اعتماد و اعتبار ابزار گردآوری داده ها .....	۳۵
۳-۱۱ روش انجام کار (چگونگی توزیع و تکمیل پرسشنامه) .....	۳۶
۳-۱۲ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات .....	۳۷
۳-۱۳ ملاحظات اخلاقی .....	۳۷
۳-۱۴ مشکلات اجرایی و روش کاهش آنها .....	۳۸

#### فصل چهارم: یافته های پژوهش

۴-۱ یافته های پژوهش .....	۴۱
---------------------------	----

#### فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۵-۱ تجزیه و تحلیل یافته ها .....	۶۲
۵-۲ نتیجه گیری نهایی .....	۶۲
۵-۳ پیشنهادات جهت پژوهش های آینده .....	۶۲
منابع .....	۶۴

## فهرست جدول‌ها

جدول ۱-۳: متغیر ها	۳۹
جدول ۱-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر جنسیت به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم	۴۱
جدول ۲-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر استفاده از شیر و پستانک به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم	۴۲
جدول ۳-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر نوع تغذیه به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم	۴۳
جدول ۴-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر استفاده از مسواک به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم	۴۴
جدول ۵-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر تحصیلات پدر به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم	۴۵
جدول ۶-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر تحصیلات مادر به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم	۴۶
جدول ۷-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر شغل پدر به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم	۴۷
جدول ۸-۴: میانگین و انحراف معیار سن در دو گروه کودکان مبتلا به آسم و کودکان سالم	۴۸
جدول ۹-۴: میانگین و انحراف معیار وزن در دو گروه کودکان مبتلا به آسم و کودکان سالم	۴۹
جدول ۱۰-۴: میانگین و انحراف معیار طول مدت ابتلا به آسم و مصرف اسپری کورتون در گروه کودکان مبتلا به آسم	۴۹
جدول ۱۱-۴: میانگین و انحراف معیار شاخص پوسیدگی دندان (DMFT/dmft) در دو گروه کودکان مبتلا به آسم و کودکان سالم	۵۰

## فهرست شکل‌ها و نمودارها

- نمودار ۴-۱: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر جنسیت به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم ..... ۴۲
- نمودار ۴-۲: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر استفاده از شیشه شیرو پستانک به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم ..... ۴۳
- نمودار ۴-۳: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر نوع تغذیه به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم ..... ۴۴
- نمودار ۴-۴: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر استفاده از مسواک به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم ..... ۴۵
- نمودار ۴-۵: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر تحصیلات پدر به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم ..... ۴۶
- نمودار ۴-۶: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر تحصیلات مادر به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم ..... ۴۷
- نمودار ۴-۷: توزیع فراوانی افراد شرکت کننده در مطالعه از نظر شغل پدر به تفکیک گروه مبتلا به آسم و گروه سالم ..... ۴۸
- نمودار ۴-۸: میانگین شاخص پوسیدگی دندان (DMFT/dmft) در دو گروه کودکان مبتلا به آسم و کودکان سالم ..... ۵۲

## فهرست پیوست ها

فرم شماره ۱: پرسشنامه ..... ۷۰

فرم شماره ۲: رضایت نامه ..... ۷۱

## چکیده

**زمینه و هدف:** پوسیدگی زودرس دندانها در دوران کودکی به عنوان یکی از معضلات دندانی، از شیوع بالایی برخوردار است. نقش بیماری آسم به عنوان یک عامل خطر جهت افزایش استعداد پوسیدگی دندان مطرح شده است؛ شیوع آسم نسبت به گذشته افزایش یافته است که می تواند به این معنی باشد که تعداد کودکان در معرض خطر پوسیدگی دندان افزایش خواهد داشت. این مطالعه با هدف مقایسه فراوانی پوسیدگی های دندانی در کودکان دچار آسم تحت درمان با کورتیکواستروئید های استنشاقی و کودکان سالم، صورت گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه مورد-شاهدی، ۱۴۰ کودک مبتلا به آسم و کودک سالم ۱۲-۳ ساله (۷۰ کودک مبتلا به آسم، ۷۰ کودک سالم) مراجعه کننده به کلینیک ها و مطب های متخصص کودکان به روش در دسترس در سال ۱۳۹۶ با نمونه گیری آسان شرکت داده شدند. معاینه بالینی جهت تشخیص پوسیدگی دندان براساس معیار بهداشت دهان و دندان سازمان بهداشت جهانی (DMFT) انجام شد. معاینه دندان ها توسط سوند، آینه دندانپزشکی و چراغ قوه صورت گرفت. کلیه اطلاعات توسط نرم افزار SPSS ۱۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**یافته ها:** میانگین نمره شاخص DMF/dmf، در هریک از شاخص های دندان پوسیده (D/d)، دندان از دست داده (M/m)، دندان ترمیم شده (F/f)، در گروه کودکان مبتلا به آسم در مقایسه با گروه کودکان سالم بیشتر بود. میانگین نمره شاخص های D, M, F و d, m, f در گروه مبتلا به آسم که به طور میانگین حدود ۲ سال از اسپری های حاوی کورتون استفاده می کردند، به طور معنی داری نسبت به گروه کودکان سالم، بیشتر بود. ( $p < 0.05$ ).

**نتیجه گیری:** لازم است جهت ارتقای بهداشت دهان و دندان، برنامه های پیشگیری، خدمات و مراقبت های دندانپزشکی سازمان یافته در کودکان مبتلا به آسم ارتقا یابد. همچنین با ارائه راهکارهای مناسب جهت پیشگیری یا کاهش شیوع پوسیدگی دندان اقدامات لازم در زمینه آگاهی به والدین و آموزش راهکارهای کاهش عوارض در رابطه با روش های مصرف داروها بهبود یابد.

کلمات کلیدی: پوسیدگی دندان، آسم، کورتیکواستروئید های استنشاقی، کودکان